

- ilmiy savollarga murakkab va chalkash javoblarni olsangiz
- agar mavzu bo'yicha matn to'g'ri formatlanmagan bo'lsa.
- d) Quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqsiz 2 ball bilan baholanishi mumkin:
 - fan o'qitishga tayyorgarlik bo'lmasa;
 - fan o'rgatish haqida tasavvurga ega bo'lmasa;
 - agar u mavzu matnlarini boshqalardan ko'chirganligi sezilsa;
 - fan matnida jiddiy xato va noaniqliklar mavjud;
 - fanga oid savollarga javob bo'lmasa;
 - fanni bilmasa.

Agar talaba Hemis tizimi yordamida baholansa, ular quyidagicha baholanadi:	
0 dan 59 ballgacha, - 2 ball, 60 dan 69 ballgacha, - 3 ball,	
70 dan 89 ballgacha - 4 ball, 90 dan 100 ballgacha - 5 ball.	

Fan o'qituvchi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Djumaev Asqar Xaydarovich – “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi katta o'qituvchisi;
Elektron pochta:	askardjumayev@gmail.com Tel: +998915265950
Tashkilot:	SamISI "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi
Taqrizchilar:	Isxakova S.A. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi dotsenti. Arabov N.U. – Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetining “Inson resurslarini boshqarish” kafedrasi mudiri, iqtisod fanlari doktori, prof.

Ushbu Sillabus institut o'quv kengashi tomonidan tuzilgan, 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli bayoni bilan tasdiqlangan. 5-12-15/2

“Raqamli iqtisodiyot” kafedrasining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiyat bo'limi boshlig'i: Shodmonov I.E.

Iqtisodiyot fakultet dekani: Islomov Sh.M.

Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi boshlig'i: Samandarov R.D.

“Raqamli iqtisodiyot” Kafedrasi mudiri: Mirzayev Q.J.

Muallif: Djumayev A.X.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

O'quv ishlar bo'yicha prorektor
S.S. Sharipov

29 avgust 2024 yil

Ro'yxatga olindi
№ 5-12-15/2

29 avgust 2024 yil

YASHIL IQTISODIYOT

SILLABUS

Kunduzgi va kechki ta'lim shakli uchun

Bilim sohasi: 300000- Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim solasi: 310000 -Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi: 60310100 -Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

Iqtisodiyot fakulteti

Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi

Ta'lim yo'nalishi: 60310100 - Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Fanning nomi:	Yashil iqtisodiyot
Fanning turi :	Majburiy
Fanning kodi:	GRECO6
Yil:	2
Semestr:	3
O'qitish shakli:	Kunduzgi va kechki
semestr mashg'ulotlari uchun ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	36
Amaliy mashg'ulotlar	36
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	108
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Ta'lim tili:	O'zbek

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	“Yashil iqtisodiyot” kursini o'rganishdan maqsad talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslari, yashil iqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalari, iqtisodiy qonunlar va tamoyillarni o'rganish hamda ularni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan asosiy bilimlar	
1. ECONTH106	Iqtisodiyot nazariyasi
2. ECOBR6	Tarmoqlar iqtisodiyoti
3. ECOPOL6	Iqtisodiy siyosat

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilim nuqtai nazaridan:	
Yashil iqtisodiyot fani bo'yicha nazariy bilimlarni, amaliy ko'nikmalarni, yashil iqtisodiyotni xalqaro tamoyillarni bilish, atrof-muhitni muhofaza qilishga uslubiy yondashuvni egallash.	
TN 1	

TN 2	Yashil iqtisodiy rivojlanish bo'yicha ilmiy dunyoqarashni, atrof-muhitni muhofaza qilish asoslarini shakllanishi;
TN 3	Yashil iqtisodiyotni shakllantirishning texnologik hisob-kitoblarni bajarish, o'z fikr va xulosalarini asoslash uchun o'quvchilar tafakkurini shakllantirish va rivojlantirish.
TN 4	Yashil iqtisodiyot fani bo'yicha olingan nazariy va amaliy bilimlarni amaliyotda qo'llash qobiliyatini shakllanishi.
	Olingan ko'nikmalar nuqtai nazaridan:
TN 5	Yashil iqtisodiyotning asosiy tushunchalarini tushunish; yashil iqtisodiyotning nazariy asoslari, maqsad va tamoyillarini bilish;
TN 6	Yashil iqtisodiyotni shakllanishi jarayonlarida biznesning ijtimoiy mas'uliyatini tushunish va tashkilotlarning barqaror rivojlanishini yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida boshqarish ko'nikmalari;
TN 7	yashil iqtisodiyotni shakllantirish jarayonlarini mukammal bilish va uning uslublarini qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lish;
TN 8	Yashil iqtisodiyotni shakllanishi jarayonlarida energiya tejovchi texnologiyalarni bilish va joriy etish hamda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish;
TN 9	Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, chiqindilarni turlari bo'yicha farqlay olish va ularni qayta ishlash texnologiyalari haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish.

Fanning tarkibi:		
O'qitish Shakli: Ma'ruza (M)		
M 1	“Yashil iqtisodiyot” fanining predmeti va vazifalari	Soatlar miqdori 2
M2	Cheklangan resurslar va “Yashil iqtisodiyot”ga o'tish zaruriyati	2
M3	Barqaror rivojlanishni ta'minlashda yashil iqtisodiyotning roli va “Yashil iqtisodiyot”ni rivojlantirish yo'nalishlari.	2
M4	Yashil iqtisodiyotga o'tishning zaruriyati va tamoyillari.	2
M5	“Yashil iqtisodiyot”ga o'tish siyosatining dastaklari. “Yashil iqtisodiyot”ning axborot resurslari va “Yashil iqtisodiyot” uchun inson kapitalini shakllantirish.	2
M6	“Yashil iqtisodiyot”ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.	2
M7	Yashil iqtisodiyotni baholash amaliyoti va ko'rsatkichlari.	2
M8	Yashil iqtisodiyotga o'tishni moliyalashtirish.	2
M9	Jaxon moliya bozorida “Yashil obligatsiyalar”ning o'rni. Tiklanadigan energiya manbalari o'zlashtirishni investitsiyalash hususiyatlari	2
M10	Yashil energiya barqaror iqtisodiy rivojlanish omili sifatida.	2

M11	“Yashil energetika”ni rivojlantirishning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi. Yashil energiya rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.	2
M12	Yashil iqtisodiyotga asoslangan qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish.	2
M13	O'zbekistonda organik qishloq xo'jaligini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari.	2
M14	Yashil iqtisodiyotga o'tish siyosati.	2
M15	Xalqaro tashkilotlarning “yashil iqtisodiyot”ni baholashda umumiy va alohida yondashuvlar.	4
M16	Rivojlanayotgan mamlakatlarda “Yashil iqtisodiyot”ga o'tish tajribasi	2
M17	O'zbekistonda “Yashil iqtisodiyot”ni shakllantirish va rivojlantirish bosqichlari	2
Jami		36
O'qitish Shakli: Amaliy (A)		
A1	“Yashil iqtisodiyot” fanining predmeti va vazifalari	2
A2	Checklangan resurslar va “Yashil iqtisodiyot”ga o'tish zaruriyati	2
A3	Barqaror rivojlanishni ta'minlashda yashil iqtisodiyotning roli va “Yashil iqtisodiyot”ni rivojlantirish yo'nalishlari.	2
A4	Yashil iqtisodiyotga o'tishning zaruriyati va tamoyillari.	2
A5	“Yashil iqtisodiyot”ga o'tish siyosatining dastaklari. “Yashil iqtisodiyot”ning axborot resurslari va “Yashil iqtisodiyot” uchun inson kapitalini shakllantirish.	2
A6	“Yashil iqtisodiyot”ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.	2
A7	Yashil iqtisodiyotni baholash amaliyoti va ko'rsatkichlari.	2
A8	Yashil iqtisodiyotga o'tishni moliyalashtirish.	2
A9	Jaxon moliya bozorida “Yashil obligatsiyalar”ning o'rni. Tiklanadigan energiya manbalari o'zlashtirishni investitsiyalash hususiyatlari	2
A10	Yashil energiya barqaror iqtisodiy rivojlanish omili sifatida.	2
A11	“Yashil energetika”ni rivojlantirishning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi. Yashil energiya rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.	2
A12	Yashil iqtisodiyotga asoslangan qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish.	2
A13	O'zbekistonda organik qishloq xo'jaligini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari.	2
A14	Yashil iqtisodiyotga o'tish siyosati.	2
A15	Xalqaro tashkilotlarning “yashil iqtisodiyot”ni baholashda umumiy va alohida yondashuvlar.	4
A16	Rivojlanayotgan mamlakatlarda “Yashil iqtisodiyot”ga o'tish tajribasi	2

A17	O'zbekistonda “Yashil iqtisodiyot”ni shakllantirish va rivojlantirish bosqichlari	2
Jami		36
Hammasi		72

Ta'lim strategiyasi

“Yashil iqtisodiyot” fanini o'qitish kredit tizimi bo'yicha o'qishda ma'ruzalar, amaliy mashg'ulotlar, taqdimotlar, shuningdek, mustaqil bajarish uchun topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Ma'ruzada ko'rsatilgan mavzular bo'yicha nazariy va amaliy ma'lumotlar berilib, amaliy ish uchun o'quv materiallari taqdim etiladi, amaliy ishlarni bajarish va natijalarni hisoblash tartibi tushuntiriladi. Talabalar fan bo'yicha o'quv materiallarini auditoriyada o'rganadilar va mustaqil ishlar talabalar tomonidan individual ravishda amalga oshiriladi. Talabalar uchun quyidagi materiallar mavjud:

- ma'ruza matnlari elektron shaklda;
- Har bir mavzu bo'yicha taqdimot slaydlari;
- Amaliy mashg'ulotlarni bajarish bo'yicha ko'rsatmalar;
- har bir fan mavzusi bo'yicha topshiriq va test mashqlari;
- Darslik va o'quv qo'llamalar elektron shaklda.

Nazariy tayyorgarlik jarayonida talabaga fanga oid zarur tushunchalar beriladi. Talabalar mavzuni yanada mustahkamlash uchun taqdimotlar, darsliklar, o'quv qo'llamalar va boshqa o'quv materiallaridan foydalanishlari tavsiya etiladi. Har bir mavzudan so'ng o'quvchilarning fanlarni o'zlashtirganliklarini tekshirish uchun test topshiriladi.

Amaliy mashg'ulotlar davomida talabalarga har bir mavzu bo'yicha topshiriqlarni bajarish bo'yicha materiallar, taqdimotlar va yo'riqnomalar hamda mavzuni o'zlashtirishlarini tekshirish uchun topshiriqlar beriladi.

Yakuniy imtihonga fanning barcha mavzularini to'liq o'zlashtirgan va baho olgan talabalar ruxsat etiladi.

Nö	Mustaqil ta'lim	Soatlar miqdori
MT1	“Yashil iqtisodiyot” fanining predmeti va vazifalari	4
MT2	Barqaror rivojlanishni ta'minlashda yashil iqtisodiyotning roli	4
MT3	“Yashil iqtisodiyot”ga o'tish zarurati, tamoyillari va dastaklari.	4
MT4	Checklangan resurslar va “yashil iqtisodiyot”ga o'tish zarurati.	4
MT5	“Yashil iqtisodiyot”ni baholash amaliyoti va ko'rsatkichlari	4
MT6	Yashil iqtisodiyotga o'tish siyosati.	4
MT7	“Yashil iqtisodiyot”ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.	4
MT8	Xalqaro tashkilotlarning “yashil iqtisodiyot”ni baholashda umumiy va alohida yondashuvi.	4

MT9	Yashil iqtisodiyotga o'tishni moliyalashtirish.	4
MT10	Yashil moliya tizimining tuzilishi va joriy etilishi	4
MT11	Yashil energiya barqaror iqtisodiy rivojlanish omili sifatida	4
MT12	Yashil energiya rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	4
MT13	Yashil iqtisodiyotning axborot resurslari.	4
MT14	"Yashil iqtisodiyot" uchun inson kapitalini shakllantirish.	4
MT15	Yashil iqtisodiyotga asoslangan qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish	4
MT16	O'zbekistonda organik qishloq xo'jaligini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	4
MT17	Milliy iqtisodiyotning yashil rivojlanishini ijtimoiy jihatlari:	6
MT18	Milliy iqtisodiyotni yashil rivojlanishining iqtisodiy jihatlari	4
MT19	"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish tamoyillari.	4
MT20	O'zbekiston Respublikasida milliy iqtisodiyotni yashil rivojlantirishning ekologik va ijtimoiy shart-sharoitlari	4
MT21	O'zbekiston Respublikasida milliy iqtisodiyotni yashil rivojlantirishning siyosiy va huquqiy shart-sharoitlari	4
MT22	Yashil ish o'rinlari va ta'lim o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik	6
MT23	"Yashil iqtisodiyot" va "yashil o'sish"	4
MT24	"Yashil iqtisodiyot"ni tavsiflovchi ko'rsatkichlarning mohiyati.	4
MT25	"Yashil iqtisodiyot"ga yondashuvlarni tavsiflovchi ko'rsatkichlar tizimini aniqlash.	4
MT26	"Yashil iqtisodiyot"ning o'sishini ta'minlaydigan iqtisodiy o'sishning zamonaviy modellari va ularning iqtisodiy ko'rsatkichlari	4
	Bero	108

Asosiy adabiyotlar:	
1.	Vahobov A.V., Xojibakiev Sh.X., Toshmatov Sh.A., Bo'taboyev M.T. Yashil iqtisodiyot. Darslik. -T.: "Universitet". 2020. 296 bet.
2.	Sh.A.Mutalov, T.T.Tursunov, M.M. Niyozova, K.M. Odilova, B.Z. Zaimitdinova, A.A. Maqsudova. "Sanoat ekologiyasi (atrof-muhitni muhofaza qilish)". Darslik. "O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi" nashriyot-matbaa birlashmasi. 2020. 360 bet.
3.	Turoboyonov S.M. va boshqalar. Sanoat chiqindilarini qayta ishlash texnologiyasi. - Darslik. T.: Faylasuflar jamiyati. 2011. 180 bet.
4.	Qosimova S., Shokirova Sh. Atrof-muhitni muhofaza qilish. O'quv qo'llanma. T.: 2005 yil.
Qo'shimcha adabiyotlar:	

1.	O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T. 2023 yil
2.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quraniz 488b., T. "O'zbekiston", 2017. 10b.
3.	Ergashev T., Ergashev A. Ekologik xavfsizlik atrof-muhitidagi shaxsdir. – O'quv qo'llanma. T.: Chinor ENK, 2007. 155 b. 104
4.	O'zbekiston Respublikasining "Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonuni, 1-jild. "Adolat" 2010 yil

Axborot manbalari:

1. www.gov.uz
2. www.lex.uz
3. www.akbtuz

Talabalarining fanni o'zlashtirishini nazorat qilish uchun quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 ball olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga mos kelishi kerak:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq qanirab oladi;
- ilmiy xususiyat va mantiqni saqlab qolgan holda ilmiy mavzularni taqdim etishda ilmiy xatolar va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fandagi fan materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyatini aniq tushunadimi;
- fan doirasida mustaqil va erkin fikrlash qobiliyatini namoyon qila oladi;
- savollarga aniq va aniq javob berishi;
- konspekt puxta tayyorlangan bo'lsa;
- va aniq bajarilgan mustaqil topshiriqlar;
- fanga oid qonunlar va boshqa huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

b) 4baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi kerak:

- ilmiy mavzularni tavsiflashda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymaydi;
- fan mazmunining amaliy ahamiyatini tushundimi;
- o'quv rejasida doirasida fan bo'yicha berilgan topshiriqlar va topshiriqlar;
- fan savollariga to'g'ri javob bera oladi;
- agar u mavzu bo'yicha konspektni diqqat bilan tuzgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni bajaraganmi;
- fanga oid qonunlar va boshqa huquqiy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 ball olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi kerak:

- agar u fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanga oid mavzularni tor doirada tushuntirish va tushuntirishda qandaydir chalkashlikka yo'l qo'yiladimi;
- bayonot ravon emas;